

Elisabethanska
kärlekssånger

Dessa solosånger, som kallas elisabethanska, började skrivas strax efter den spanska armadans förintelse 1588. Benämningen är något missvisande eftersom man fortsatte att komponera i samma speciella stil också under Elisabeths efterföljare på tronen. De var avsedda för hemmamusicerande och blev snabbt populära. Mellan 1587 och 1630 publicerades inte mindre än 88 utgåvor av dylika sånger.

Detta var en tid på vilken en rad eminenta personligheter satte sin prägel. Shakespeare var verksam, liksom Ben Jonson, den förste med titeln Poet Laureate. Galileo Galilei, Lope de Vega, Claudio Monteverdi och Michael Praetorius berikade, var och en på sitt sätt, det kulturella livet. 1605 utkom Cervantes Don Quijote, 1606 föddes Rembrandt och 1622 Molière. Orlando di Lasso och Palestrina tillhörde redan historien; de hade båda dött 1594.

Det trettio-åriga kriget bröt ut 1617, år 1620 företogs de första pilgrimsfärderna från Plymouth till Nordamerika med Mayflower.

I Sverige härskade konungarna Sigismund, som iscensatte Linköpings blodbad år 1600, Karl IX och Gustav II Adolf. Och vad man plägar kalla storhetstiden bröt in.

I England blomstrade kulturen. Den elisabethanska tiden var en grogrund för blivande klassiker inom litteraturen men också inom musiken. Några av samtidens stora och mindre mästare finns med i det urval vi presenterar här.

Thomas Morley (1557–1603) skrev bl. a. sånger till några av Shakespeares pjäser. Han var organist i St. Pauls katedralen och erhöll monopol av drottningen som musikkörläggare.

John Dowland (1563–1626) ansågs som sin tids förnämste lutspelare. Han tjänstgjorde vid hovet hos kungen av Danmark och senare hos kung Karl I i England. Han kunde glädjas åt att ett stort antal av hans sånger utgetts i åtta olika europeiska huvudstäder redan under hans livstid.

Robert Jones (data okända) var auktoriserad teaterimpresario.

Philip Rosseter (1575–1623) komponerade sånger, ayres och kammarmusik. Han deltog aktivt i drottning Elisabeths hovteater.

Thomas Ford (1580–1648) var känd som lutspelare och kompositör.

Thomas Campion (1567–1620), läkare, en högst charmerande poet, kompositör och författare till bl. a. en avhandling om kontrapunkt.

John Attey (data okända) publicerade en bok om lutsånger 1622.

Först i våra dagar har vi fått uppleva en renässans för dessa elisabethanska sånger, inte minst via en rad skivinspelningar i en strikt autentisk form. Originalsättningarna är för luta men för att skapa omväxling har en del av sångerna i denna upptagning instrumenterats för att ge dagens lyssnare största möjliga behållning.

Alice Babs ger här ännu en gång prov på sin stora mångsidighet, och detta i en genre där få kan göra henne rangen värdig. Sångerna fordrar en interpret som är klassiskt skolad, har rytm-sinne och dessutom behärskar engelska perfekt. När man lyssnar till resultatet har man en känsla av att dessa engelska kompositörer var mycket före sin tid: dessa sånger kunde ha varit skrivna direkt för Alice Babs!

Alice Babs

Sida 1		
Fine knacks for ladies John Dowland	Oboi da caccia, fagotter, luta, handtrumma	1'56"
Come, Phillis Thomas Ford	Luta	1'50"
What if I seek for love Robert Jones	Oboe da caccia, fagott, cembalo	1'42"
On a time John Attey	Stråkar, cembalo	3'23"
When Laura smiles Philip Rosseter	Flöjt, luta	1'40"
Faire, sweet, cruell Thomas Ford	Cembalo	1'56"
Shall I come, sweet Love, to thee? Thomas Campion	Orgel	1'48"
Deare, if you change John Dowland	Stråkar, luta	3'09"
Sida 2		
Come again John Dowland	Luta	1'40"
Flow not so fast, ye fountaines John Dowland	Flöjter, oboi da caccia, stråkar, luta	5'07"
Sweet nymph, come to thy lover Thomas Morley	Cembalo	1'21"
Here she her sacred bower adorns Thomas Campion	Flöjt, gamba, cembalo	2'00"
Woeful heart with grief oppressed John Dowland	Luta	2'24"
If she forsake me Philip Rosseter	Orgel	1'40"
Why dost thou turn away? Giles Earle's MS.	Stråkar, cembalo	1'26"
Go to bed, sweet Muse Robert Jones	Luta	1'33"

Samtliga arrangemang gjorda av Åke Levén

MUSICA HOLMIAE

Tullo Galli, pardessus de viole – Björn Sjögren, viola da braccia – Jan Crafoord, viola da gamba – Bengt Ericson, viola da gamba – Göte Nylén, violone

Jan Scheja, traversflöjt – Eje Karlsson, traversflöjt – Ingvar Holst, oboe da caccia – Vincent Lindgren, oboe da caccia – Rune Larsson, fagott – Lennart Ivarsson, fagott

Rolf la Fleur, luta
Åke Levén, cembalo, orgel, handtrumma, dirigent

Inspelningen gjord i Studio 3, Sveriges Radio den 27 och 28 januari 1971
Musiktekniker Olle Bolander
Omslagsbild Ragnvi Gylder, fotograferad på Musikhistoriska Muséet
Layout Per Metérus
Producent Frank Hedman

Elizabethan
Love Songs

Songs like these became popular in England after the rout of the Spanish Armada in 1588 and continued to be written through the reign of Queen Elizabeth's successor. Thus the term Elizabethan is somewhat misleading. These songs were intended, first and foremost, for music making in the homes. No less than 88 collections of madrigals and airs were published between 1587 and 1630.

This was a period on which a number of eminent personalities left their marks. Shakespeare was active, so was Ben Jonson, the first Poet Laureate. Galileo Galilei, Lope de Vega, Claudio Monteverdi and Michael Praetorius enriched, each in his own fashion, the cultural life. In 1605 Cervantes published his Don Quixote, in 1606 Rembrandt was born, and in 1622 Molière saw the light of day. Orlando di Lasso and Palestrina already belonged to history; they had both died in 1594.

The Thirty-Year war broke out in 1617, and the Pilgrim's Fathers left Plymouth for North America on the Mayflower in 1620.

The Elizabethan era gave birth to many classics to be in literature as well as in music. Some of the major and minor contemporary masters in music are included in the selections presented here.

Thomas Morley (1557–1603), organist in St. Paul's Cathedral and music publisher, wrote songs for some of Shakespeare's plays.

John Dowland (1563–1626) held positions at the court of the King of Denmark and also that of Charles I in London. Considered the greatest lute player of his age. During his life time many of his compositions were published in eight continental capitals.

Robert Jones (dates unknown) was an authorised theatrical entrepreneur.

Philip Rosseter (1575–1623) composed songs and chamber music; he was also active in Queen Elizabeth's court theatricals.

Thomas Ford (1580–1648), lutenist and composer.

Thomas Campion (1567–1620) A medical man, a most charming Elizabethan poet, and author of a treatise on counterpoint.

John Attey (dates unknown) published a book on lute songs in 1622.

In spite of their immediate popularity, these songs fell into the background in the following century. It is first in our own time that they have witnessed a renaissance, not least due to a number of gramophone recordings. This particular album does not claim to be authentic. The originals were written for the lute but in order to create variety, some of the songs have here been scored for various instruments. Although endeavouring to keep the original flavour, our aim has been to give best possible enjoyment to present day listeners.

Alice Babs, pop and jazz singer who eventually turned to a more classical repertoire, gives here one more example on her versatility, and this in a genre in which few can challenge her. The songs require an interpreter who is classically trained, possesses a fine sense of rhythm and also a mastery of the English language. Listening to the result one gets a feeling that these composers of old were all much before their time: the songs could have been written directly for Alice Babs!

Frank Hedman